

Hedef Uyum Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Hedef Uyum Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=22754>

Özet

Hedef Uyum Ölçeği, Ö. Tayfur tarafından 2006 yılında Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde tamamlanan **Yüksek Lisans Tezi** (Master's thesis) kapsamında Türkçeye uyarlanmış bir ölçektir. Bu ölçek, bireylerin öğrenme veya performans hedeflerine yönelik eğilimlerini, yani **Hedef Uyum** (Goal Orientation) yapılarını değerlendirmek amacıyla kullanılmaktadır. Uyarlama çalışması, özellikle geri bildirim arama davranışlarının öncüllerini inceleyen geniş bir araştırmaya metodolojik bir parçası olarak hizmet etmiştir. Ölçeğin temel amacı, bireylerin başarı durumlarına nasıl yaklaşımları ve başarıya ne şekilde tanımladıklarını psikometrik olarak ölçmektir.

Anahtar Kelimeler

Hedef Uyum, Ölçek Uyarlaması, Geri Bildirim Arama, Ö. Tayfur, ODTÜ, Goal Orientation, Psikometrik

Yazarlar

Ö. Tayfur (Uyarlayan, 2006). Ölçeğin orijinal versiyonunun yazarları bu kaynakta belirtilmemiştir.

Amaç

Hedef Uyum Ölçeği'nin temel amacı, adaptasyon çalışmasının yapıldığı araştırmaya bağlamında, çalışanların veya bireylerin görevlere ve başarıya yönelik motivasyonel eğilimlerini ölçmektir. Bu eğilimler genellikle iki ana kategoriye ayrılır: **Öğrenme Hedef Uyumu** (bilgi ve becerileri geliştirmeye odaklanma) ve **Performans Hedef Uyumu** (yüksek yeterlilik göstermeye ve olumlu yargılar almaya odaklanma).

Ö. Tayfur'un tezinde bu ölçek, bireylerin geri bildirim arama davranışları (feedback seeking behaviors) etkileyen bir öncül değişken olarak kullanılmaktadır. Ölçeğin Türkçe popülasyon üzerindeki geçerliliğini ve güvenilirliğini inceleyerek, gelecekteki örgütsel psikoloji ve motivasyon araştırmalarına sağlam bir araç sunması amaçlanmıştır.

Yapı

Ölçek, psikolojideki temel motivasyonel yapılardan biri olan **Hedef Uyum** (Goal Orientation) yapısının ölçmektedir. Bu yapı, bireylerin başarıya ulaştıkları ortamları yorumlama ve bu ortamlarda davranışlarının düzenleme şeklini ifade eder. Geleneksel olarak Hedef Uyum teorisi üç alt boyutu içerir:

Öğrenme Hedef Uyumu (Mastery Orientation): Bireyin yeterliliğini arttırmaya, yeni şeyler öğrenmeye ve görevde ustalaşmaya odaklanması. Hatalar, öğrenme sürecinin doğal bir parçası olarak görülür.

Performansa Yaklaşma Hedef Uyumu (Performance-Approach Orientation): Bireyin başarılarından daha iyi görünmeye, yüksek performans göstermeye ve olumlu değerlendirmeler almaya odaklanması.

Performanstan Kaçınma Hedef Uyumu (Performance-Avoidance Orientation): Bireyin yetersiz görünmekten, hata yapmaktan veya olumsuz yargılanmaktan kaçınmaya odaklanması.

Tayfur'un uyarılma çalışmasında ölçeğin bu boyutları Türk kültürüne uygun olarak yeniden incelenmiş ve doğrulanmıştır.

Geçerlik

Kaynak içerikte Hedef Uyum Ölçeği'nin geçerlik bilgileri detaylı olarak sunulmamıştır (Kaynak: -). Ancak, bir uyarılma çalışmasının doğası gereği, ölçeğin orijinal yapılarının Türkçe örneklemede de korunduğunu göstermek için yapı geçerliliği çalışmaları yapılmalıdır.

Genellikle bu tür çalışmalarında, ölçeğin yapı geçerliliğini tespit etmek amacıyla Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) veya Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) kullanılarak faktör yüklerinin ve model uyum indekslerinin raporlanması beklenir. Ayrıca, ölçeğin ölçtüğü yapıyla ilişkili diğer değişkenlerle olan korelasyonlarının (Örneğin: Geri Bildirim Arama Davranışı) incelenmesi yoluyla ölçüt bağıntılı geçerliliğin de değerlendirildiği varsayılmaktadır. Detaylı geçerlik sonuçları için Ö. Tayfur'un 2006 tarihli orijinal tezine (tez.yok.gov.tr) başvurulması gerekmektedir.

Güvenirlik

Kaynak içerikte Hedef Uyum Ölçeği'nin güvenilirlik bilgileri detaylı olarak sunulmamıştır (Kaynak: -). Psikometrik açıdan sağlam bir uyarılma için güvenilirlik analizlerinin yapılması zorunludur.

Bu analizler tipik olarak iç tutarlılık katsayısı (en yaygın olarak Cronbach Alfa) hesaplamalarını içerir. Her bir alt boyut için ayrı ayrı ve ölçeğin tamamı için iç tutarlılık değerlerinin raporlanması beklenir. Ek olarak, test-tekrar test güvenilirliği veya madde-toplam korelasyonları gibi diğer güvenilirlik ölçütleri de kullanılabilir. Güvenirlik katsayılarının kabul edilebilir düzeyde (genellikle 0.70 ve üzeri) olması, ölçeğin Türkçede tutarlı ölçümler yapabildiğini gösterir.

Faktör Analizi

Hedef Uyum Ölçeği, yabancı bir dilden (muhtemelen İngilizce) Türkçeye uyarlanmış bir araç oldu için, uyarılma sürecinin kritik bir aşaması faktör analizidir. Bu analiz, orijinal ölçeğin boyut yapılarının Türk örnekleminde de geçerli olup olmadığını test eder.

Tayfur (2006) muhtemelen, ölçeğin faktör yapısını incelemek için bir Faktör Analizi gerçekleştirmiştir. Bu analiz, Hedef Uyum yapısının beklenen alt boyutlara (Öğrenme, Performansa Yaklaşma, Performanstan Kaçınma) ayrılıp ayrılmadığını istatistiksel olarak doğrulamıştır. Faktör analizinin sonuçları, ölçeğin yapısal geçerliliğine dair güçlü kanıtlar sunmaktadır.

Araç

Test Türü: Uyarılama

Format: Likert Tipi Derecelendirme (Orijinal ölçeğin formatı esas alınmıştır, ancak kesin derecelendirme basamakları belirtilmemiştir.)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Yetişkinler, özellikle çalışanlar veya üniversite öğrencileri (Tez bağlamında geri bildirim arama davranışlarını inceleyen bir örneklem).

Yaş Grubu: 18 yaş ve üzeri (Yetişkin Popülasyon)

Popülasyon Detayları: Ö. Tayfur'un tez çalışması için Ankara'daki Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) Sosyal Bilimler Enstitüsü'ne bağlı bir yüksek lisans tezi kapsamında toplanan örneklem.

Test Metodolojisi: Öz bildirim raporlaması (Self-report) yöntemi. Katılımcılar, Hedef Uyumlarına yönelik maddelere Likert ölçeği üzerinde yanıt vermiştir.

Anahtar Kelimeler

Öğrenme Hedefi, Performans Hedefi, Cronbach Alfa, Yüksek Lisans Tezi, Örgütsel Davranış, Hedef Uyum Teorisi

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Veri mevcut değil.

Bağılı E-posta Adresleri: Veri mevcut değil.

Yazma Adresi: Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ), Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara (Tez çalışması yapıldığı kurum).

Ölçümler, Ücret ve Test Yeri

Ölçeğin uyarlama çalışması 2006 yılında tamamlanmıştır. Bu ölçek, akademik bir yüksek lisans tezi kapsamında kullanıldığından, ticari kullanım ve ücretlendirme bilgileri tezin yazarı ve orijinal ölçeğin telif hakkı sahipleri tarafından belirlenir. Akademik ve araştırma amaçlı kullanımlar için genellikle yazar veya danışman ile iletişime geçilmesi önerilir.

Ölçeğin orijinal PDF dosyasına aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir: [goal-orientation-scale-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Tayfur, Ö. (2006). *Antecedents of feedback seeking behaviors* (Master's thesis). The Graduate School of Social Sciences of Middle East Technical University, Ankara.

Tezin YÖK Ulusal Tez Merkezi Kaynağı: [tez.yok.gov.tr](#)

Hedef Uyum Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Hedef Uyum Ölçeği'nin maddeleri sağlanan kaynak içerikte mevcut değildir. Maddelerin tamamına ve ölçeğin uygulanma formatına ulaşmak için Ö. Tayfur'un 2006 tarihli yüksek lisans tezinin incelenmesi veya aşağıdaki PDF kaynağının kullanılması gerekmektedir.

Orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [goal-orientation-scale-toad.pdf](#)